

Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva

Periodické ověřování zbraní - povinnost nebo doporučení?

Kdysi tormentace zbraní, dnes úřední ověřování vyrobených palných zbraní nezávislou (státní) autoritou je tradiční postup, který garantuje bezpečnost nově vyrobených zbraní. Na území nynější České republiky se realizuje již od roku 1891. Vedle toho existuje takzvané opakované (nové) ověřování zbraní, tedy zkoušení zbraní, které už byly v používání. Jednou z forem ověřování již použitých zbraní je tzv. periodického ověřování zbraní. Na důvody a podrobnosti se pokusí odpovědět Ing. Zdeněk Štěpánek, předseda Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva.

Opakované ověřování palných zbraní je u nás novinkou?

To zcela určitě není, jeho kořeny najdeme někde v první třetině minulého století. Přejdem na bezdýmný prach se z nevědomosti střelců o jeho daleko větší účinnosti zničilo velké množství cenných zbraní, například s damaškovými hlavněmi, ale došlo bohužel i k destrucím zbraní spojeným s úrazy. Proto v 30. letech vyšlo nařízení, že všechny civilní tedy především lovecké a sportovní - zbraně vyrobené pro střelbu černým prachem se musí přezkoušet na bezpečnost při používání prachu bezdýmného. Další vlna opakovaného ověřování spadá do padesátých let. V té době začaly prakticky všechny palné zbraně podléhat povolovacímu systému Veřejné bezpečnosti nebo národních výborů a smyslem opakovaného ověřování bylo získání podkladů pro evidence. Roku 1983 vyšel nový zbrojní zákon č.147/1983 Sb. Ten už asi hodně čtenářů znalo a vědí, že zákon potvrdil možnost policie vyzvat majitele, aby předložil zbraň k opakovanému ověření tehdejší Státní zkušební zbraní a střeliva pro civilní potřebu v Praze. Vznikl nepsaný zvyk, že VB k tomu vyzývala přibližně vždy po 15 letech. Tento stav trval prakticky až do vydání vládního nařízení č. 174/1997 Sb., o technických požadavcích na střelné zbraně a střelivo. Nařízením bylo mimo jiné zavedeno povinné periodické ověřování zbraní, přičemž lhůty byly stanoveny 10 let pro pistole a revolvery, 15 let pro brokovnice a kulobroky a 20 let pro kulovnice. Tato povinnost předložit zbraň k ověření se týkala jenom fyzických a právnických osob, které se zbraněmi podnikaly. Policisté si to často vykládali jinak a posílali k opakovanému ověření téměř všechny zbraně, čímž se Úřad úplně zahltil. Roku 2000 byl vydán nový zákon o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů. Ten již měl do sebe transformovat všechna tehdy platná usnesení mezinárodní dohody CIP, jejímž je Česká republika signatářem. Problematiku opakovaného ověřování řeší rozhodnutí č. 11 ze 17. plenárního zasedání CIP, které v zásadě stanoví dvě formy: dobrovolné opakované ověřování podle článku 14, nebo periodické ověřování podle článku 15. Do zákona č. 156/2000 Sb. však bohužel nebyla přijata žádná z nich. Místo toho byla zakotvena povinnost distributorů: předložit k ověření každou zbraň, která se dostane do komisního prodeje. I tato povinnost však byla zrušena zákonem č. 227/2003 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 119/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., a některé další zákony. Jiná povinnost ohledně povinného předkládání použitých zbraní v soukromém vlastnictví držitelů zbrojních průkazů v současné době neexistuje. Pouze Policie ČR podle zákona č. 119/2002 Sb. může vyzvat majitele zbraně k jejímu ověření a to bez ohledu na to, že má podezření na špatný technický stav. A samozřejmě existuje povinnost opravců předložit zbraň k ověření při výměně nebo

podstatně změně některé hlavní části. K uvedení našeho zákonodárství do souladu s normativy CIP je tedy nutné mimo jiné zavést periodické ověřování zbraní. Lhůty 10, 15 a 20 let pro jednotlivé skupiny zbraní jsou stejné jako byly v nařízení č. 174/1997 Sb. To zčásti odpovídá doporučení CIP, jenom u krátkých zbraní CIP doporučuje lhůtu pět let.

Ale proč nebyla zavedena druhá možnost přijatá CIP, tedy dobrovolné opakované ověřování, pokud má někdo za to, že jeho zbraň používáním utrpěla, nebo kupuje starší zbraň a podobně?

Jde o to, že CIP v tom případě na zbraň pohlíží jako na zcela novou a zkoušky jsou pak mnohem přísnější. Nelze například tolerovat ani drobné známky koroze, malé změny závěrové vůle nebo nepatrné deformace ve vývrtech. Vždycky se musí provádět zkušební střelba náboji se zvýšeným tlakem, dříve známá jako tormentace. Mnoho starších zbraní při ověřování nevyhoví. Například v Rakousku ověřovali tímto způsobem všechny zbraně vyrobené před rokem 1945. Sedmdesát procent jejich neprošlo a z toho 20 procent muselo být zcela vyřazeno jako neopravitelné. Technický stav zbraní v České republice je však mnohem horší. Naproti tomu při povinném periodickém ověřování si členská země CIP může stanovit odlišné podmínky. Může si stanovit určité tolerance, aby nebyla ohrožena bezpečnost, ale také, aby se zbraně zbytečně nelikvidovaly. Dokonce umožňuje v určitých případech používání nábojů spotřebních namísto zkušebních nábojů. Periodické ověřování je tedy - laicky řečeno - mírnější. A to jsem ještě nemluvil o cenách. Dosud se většinou platí 550 nebo 650 korun, ale při periodickém ověřování podle návrhu by majitel zbraně, která je v dobrém technickém stavu a její ověření je jednoduché, zaplatil za tuto zbraň jen sto korun. V předloze novely zákona č. 156/2000 Sb. to bylo míněno tak, že např. majitel kulovnice by jednou za dvacet let přišel se zbraní na Úřad, my bychom provedli technickou kontrolu zbraně, a pokud by zbraň splnila technické požadavky na bezpečnost, vystavili bychom bez zkušební střelby a ražení značek či pořadových čísel zkoušky protokol za 100,- Kč, s tím, že příští ověření této zbraně bude opět za 20 let. Podotýkám na okraj, že náš Úřad je rozpočtovou organizací, a tudíž není závislý na počtu ověřených zbraní.

Co tedy vypuštění povinného periodického ověřování znamená?

Od 1. října 2003 musí být všechny zbraně kusově ověřovány, bez ohledu na to, zda jsou nové, opotřebené či opravené, což jinými slovy znamená, že na ně jsou kladeny stejné požadavky jako na zbraně nové, právě vyrobené. A jak dopadnou staré zbraně s korozí ve vývrstu či slabými stěnami hlavně nebo s nadměrnými závěrovými či uzamykacími vůlemi, nemusím popisovat. Navíc příslušný útvar policie může podle § 41 odstavce 4 zákona o střelných zbraních a střelivu kdykoli vyzvat držitele zbraně, aby ji předložil k ověření, a to nemusí mít ani podezření na špatný technický stav zbraně. Věřím, že se najde dostatek dobré vůle, aby starší zbraně nebyly takto ničeny. A vyhýbání se ověření zbraně za každou cenu bude mít pouze jeden následek – těžké újmy na majetku a především nevratně na zdraví!